

МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПОЛІТИЧНОГО МЕДІАДИСКУРСУ (НА ПРИКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ МЕДІАТЕКСТІВ)

Велівченко В.Ф.,

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
б-р. Шевченка, 81, м. Черкаси, 18031
e-mail: vaveliv@gmail.com
ORCID iD 0000-0002-9795-5035

У статті аналізуються маніпулятивні технології, реалізовані в межах англomовних політичних медіатекстів про події в Україні, належних до політичного медіадискурсу російського інтернет-ресурсу sputniknews.com за вересень 2016 року. Реалізаторами маніпулятивних технологій слугують дві основні опозитивні за змістом комунікативні стратегії, застосовані продуцентом політичного медіатексту, — позитивна самопрезентація і позиціонування ідеологічного опонента, утілювані низкою комунікативних тактик. Прихованість (маніпулятивність) спотворення дійсності шляхом надання конкретним фактам і подіям іншого значення уможлиблює їй забезпечує здійснення маніпулятивного впливу на суспільну свідомість з метою формування або зміни світогляду.

Ключові слова: політичний медіадискурс, політичний медіатекст, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, маніпулятивні технології, спотворення інформації.

Велівченко В.Ф.

Манипулятивные технологии политического медиадискурса (на примере англоязычных политических медиатекстов)

В статье анализируются манипулятивные технологии, реализованные в англоязычных политических медиатекстах о событиях в Украине, относящихся к политическому медиадискурсу российского интернет-ресурса sputniknews.com за сентябрь 2016 года. Реализаторами манипулятивных технологий выступают две основные оппозитивные за своим содержанием коммуникативные стратегии, используемые продуцентом политического медиатекста, — позитивная самопрезентация и позиционирование идеологического оппонента, воплощенные разными коммуникативными тактиками. Скрытость (манипулятивность) искажения действительности, осуществляемое через изменение значения конкретных фактов и событий, обеспечивает осуществление манипулятивного воздействия на общественное сознание с целью формирования или изменения мировоззрения.

Ключевые слова: политический медиадискурс, политический медиатекст, коммуникативная стратегия, коммуникативная тактика, манипулятивные технологии, искажение информации.

V. Velivchenko

Manipulative technologies of political media discourse (on the example of English-language political media texts)

This article exposes manipulative technologies of the political media discourse of the Russian Internet resource sputniknews.com for September 2016, represented by English-language political media texts about events in Ukraine. Within the framework of the political media text, its producer implements manipulative technologies via two opposed in content communicative strategies — positive self-presentation and positioning of an ideological opponent, embodied in a number of communicative tactics. The covert (manipulative) distortion of reality exercised by the text producer makes it possible to exert a manipulative impact on the public consciousness with the aim to form or change the outlook.

Key words: political media discourse, political media text, communicative strategy, communicative tactics, manipulative technologies, distortion of information.

Вступ. Політичний медіадискурс, представлений конкретними текстами, призначений не лише для інформування з метою поширення політичних поглядів і переконань,

а й для здійснення впливу на суспільну свідомість. За умови цілеспрямованої прихованості такого впливу, він стає маніпулятивним. Будучи за своєю природою комплексним феноменом, політичний медіадискурс об'єктивується у три взаємопов'язані площини: когнітивну, лінгвістичну і прагматичну, кожна з яких має свої характеристики, які віддзеркалюють і представляють його комплексність. Це означає, що аналіз такого дискурсу має бути обов'язково комплексним, як таким, що враховує взаємопов'язаність усіх трьох площин його об'єктивації. Здійснення такого комплексного аналізу забезпечується науковим апаратом когнітивно-дискурсивної парадигми сучасної лінгвістики, в межах якої виконана ця розвідка і яка зумовлює її **актуальність**. Необхідність комплексного аналізу політичних медіатекстів зумовлена також і загостренням двосторонніх відносин між Україною і Росією, зокрема їх військовим протистоянням на сході України.

Критичний огляд літератури. Не дивлячись на те, що політичний дискурс інтенсивно досліджується — у політологічному (С.-В.О. Кривенко, Я. Чайковський та ін.), соціологічному (В.В. Петренко, Р.М. Блакар та ін.), соціосупільному (К.С. Серажим та ін.), PR-технологічному (Т.Ю. Ковалевська, Г.Г. Почепцов та ін.), лінгвістичному (Н.В. Кондратенко, Т.М. Ващук та ін.) і лінгвопрагматичному аспектах (Р. Водак та ін.), із вирізненням в окремі студії дослідження його впливовості й маніпулятивної спрямованості (Г.В. Касян, О.П. Косенко, В.В. Лойко, О.Л. Михалева та ін.), аналіз особливостей здійснення політичним дискурсом маніпулятивного впливу на суспільну свідомість все ще далекий від своєї вичерпності.

Методологія дослідження. Мета цієї розвідки полягає у виявленні та ідентифікації маніпулятивних технологій, застосованих у межах політичного медіадискурсу, для чого аналізується прагматична площина його об'єктивації в її взаємопов'язаності з когнітивною та лінгвістичною площинами. Для аналізу були обрані 270 англomовних політичних медіатекстів про події в Україні, що репрезентують політичний медіадискурс російського інтернет-ресурсу *sputniknews.com* за вересень 2016 року. Комплексний аналіз цих медіатекстів ґрунтується на застосуванні низки лінгвістичних методів дослідження, основними серед яких є метод когнітивно-дискурсивного аналізу (для з'ясування фактичного змісту мовних одиниць у текстах проаналізованих статей), метод когнітивно-прагматичного аналізу (для встановлення інтенційно застосованих комунікативних стратегій і тактик, які в межах політичного медіадискурсу є маніпулятивними технологіями, що забезпечують здійснення маніпулятивного впливу на суспільну свідомість), елементи контент-аналізу (для виявлення ключових тем і яскравих слів про-

аналізованих статей, а також для з'ясування способів і механізмів фальшування дійсності та конструювання смислів). **Наукова новизна** цієї статті визначається її внеском у дискурсивні та лінгвопрагматичні дослідження, зокрема ті, що аналізують маніпулятивний компонент комунікативного процесу, типово притаманний політичному медіадискурсу. Представлена у статті інформація стосовно інтенційно застосованих технологій впливу на суспільну свідомість може бути використана для протидії антиукраїнській пропаганді російських ЗМІ.

Результати дослідження та обговорення. Як основний засіб спілкування мова виконує комунікативну функцію, яка, разом із когнітивною функцією, визнається базовою. Уможливаючи й забезпечуючи процес міжособистісного спілкування, комунікативна функція мови забезпечує і здійснення комунікативного впливу продуцента повідомлення на реципієнта цього повідомлення, що характерно для будь-якого комунікативного процесу. Натомість, якщо продуцент повідомлення свідомо приховує здійснюваний ним комунікативний вплив на реципієнта, то такий вплив стає маніпулятивним, що типово характеризує комунікацію в межах політичного медіадискурсу.

Мова політичного дискурсу, зокрема й медійного, має принципову відмінність від звичайної, повсякденної мови. Ця відмінність полягає не лише у використанні певних формальних засобів, а й у зміні співвідношення між знаком (зокрема, словом) і значенням — це випадки, коли речі «перестають називатися своїми іменами», тобто коли звичні слова отримують незвичну інтерпретацію, а добре відомі ситуації включаються до несподіваних смислових контекстів. У результаті того, що конкретним явищам, фактам чи подіям надається інший зміст, почати через їх інше позначення, відбувається віртуалізація дійсності. Тому зміст політичного медіатексту не зводиться до змісту експлікованої в ньому інформації, а зазвичай доповнюється й імплікованою інформацією, часто прямо протилежною за змістом. І саме цей неексплікований зміст повідомлення і є тим дійсним змістом, який продуцент політичного медіатексту свідомо транслює реципієнту.

Тож в межах політичного медіадискурсу мова використовується не лише для інформування реципієнта — шляхом опису певних фактів, політичних подій і соціальної реальності в цілому, а й, головне, для здійснення на реципієнта потужного впливу з метою формування розуміння, значущості і ставлення до цих фактів, політичних подій і соціальної реальності. І ось саме ця мова (як інтегральний елемент політичного медіадискурсу) і стає власне політичною реальністю [4].

Проаналізовані англomовні політичні медіатексти про події в Україні, належні до політич-

ного медіадискурсу російського інтернет-ресурсу *sputniknews.com* (за вересень 2016 року) яскраво демонструють свою технологічність. Побудовані за певними техніками й технологіями, вони спрямовані не стільки на висвітлення, скільки на викривлення певних реальних фактів і подій, що уможливило цілеспрямовано імплантувати у свідомість реципієнта (читача) необхідну концептуальну інформацію, яка або формує, або руйнує певні ідеї та цінності. Спотворюючи відображену дійсність, ці тексти сприяють формуванню у реципієнта певних (потрібних продуценту) матриць мислення, впливаючи на його світогляд, який, у результаті, може суттєво змінитися.

Прихованість спотворення дійсності, характерна для проаналізованих медіатекстів, однозначно засвідчує їхню маніпулятивну спрямованість, забезпечену застосованими продуцентом комунікативними стратегіями і тактиками, які в межах політичного медіадискурсу стають маніпулятивними техніками. Комунікативні стратегії забезпечують продуценту реалізацію поставленої комунікативної мети, а комунікативні тактики є його конкретними комунікативними кроками на шляху її досягнення [2, 118, 120].

Отримані дані свідчать про продуктивність двох комунікативних стратегій, типово застосованих продуцентом проаналізованих медіатекстів — це позитивна саморепрезентація та позиціонування ідеологічного опонента. Ці стратегії втілюються різними комунікативними тактиками, серед яких є такі частотні, як інформування, переконання, твердження, заперечення, звинувачення, критика, обіцянка тощо. Серед комунікативних тактик, які за своєю суттю є маніпулятивними технологіями, основними постають такі, як навішування ярликів, підміна понять, повтор, позиціонування окремої точки зору як загально визнаної, гра на почуттях, посилення на авторитеті.

Розглянемо застосування комунікативних стратегій і тактик у проаналізованих політичних медіатекстах докладніше.

За отриманими даними, **позитивна саморепрезентація** може стосуватися усієї країни, конкретної події в цій країні чи певної особи/осіб цієї країни. Продуцент політичного медіатексту позиціює їх у позитивному світлі задля створення у реципієнта повідомлення (читача) позитивного іміджу. Реалізація позитивної самопрезентації здійснюється у різний спосіб — як акцентуація певних рис і властивостей як таких, що поціновані суспільством (*приклад 1*); як участь у ситуації чи події, що вимагає чи передбачає наявність поцінованих рис і властивостей (*приклад 2*); як пропагування власних успіхів; як переконання реципієнта повідомлення (читача) у наявності певних/значних успіхів тощо. Реалізація комунікативної стратегії позитивної самопрезентації здійсню-

ється за допомогою таких комунікативних тактик, як обіцянка, прохання і твердження (*приклад 1* і *приклад 2*).

(1) *Seventh and eighth are electrical machinery and steel, whose total sales abroad amounted to \$3.4 billion and \$3.3 billion, respectively. "Actually, in the list of exporters of steel, Russia firmly holds on to 4th or 5th place, and in terms of total production balances between 4th and 7th in the world," Cherkasov noted. Unfortunately, the same cannot be said about neighboring Ukraine, once the heart and pride of the Soviet steel industry. This year, the country fell out of the top ten global producers, its total output having fallen by half since 1991* [3], — де фокусність, а отже, й збільшену значущість, отримує інформація про економічні здобутки Росії, подана як конкретні статистичні дані, що явно контрастує з інформацією про стан економіки України, подану суто оцінними судженнями.

(2) *We used a powerful experimental base to conduct our own probe with the help of virtual and real tests on the ground, something that fully shattered JIT allegations* [3], — де не лише стверджується, що російські вчені здійснили аналіз авіакатастрофи малайзійського літака рейсу МН-17, а й наголошується на науковості й обґрунтованості цього аналізу, хоча відомо, що його висновки повністю суперечать висновкам незалежної міжнародної комісії.

Другою основною комунікативною стратегією, застосованою продуцентом проаналізованих медіатекстів, є **позиціонування ідеологічного опонента**. Опозитивна за змістом до стратегії позитивної самопрезентації, ця стратегія втілюється такими комунікативними тактиками, як критика ідеології опонента (*приклад 3*), пряме звинувачення опонента у маніпулюванні фактами, у популізмі, у бездіяльності тощо (*приклад 4*), приписування опоненту прихованих цілей (*приклад 5*).

(3) *<...> publications about the Ukrainian nationalist leader Stepan Bandera and Volodymyr Shchehelski, one of the top commanders of the Ukrainian Insurgent Army (UPA) who ordered the killings of thousands of innocent people in southeastern Poland during WWII* [3], — де лідери УПА відверто звинувачуються у вбивстві тисяч невинних поляків під час ДСВ.

(4) *Mind Control: German News Coverage of Ukraine Crisis Twisted by "Pre-Propaganda"* [3], — де Німеччина прямо звинувачується у викривленні новин про події на сході України.

(5) *<...> the latest attempt at peace may be part of an effort by President Barack Obama «to make headway over contentious issues,» including Ukraine, before he leaves office* [3], — де прагнення Барака Обами до встановлення миру на сході України подається виключно як його спроба

залишити добру пам'ять про себе як президента США.

Технологічність текстів політичного медіадискурсу забезпечується використанням цілої низки маніпулятивних тактик, які розглянемо докладніше.

Тактика **навішування ярликів** полягає у використанні зазвичай образливих емотивно-експресивних мовних одиниць, зокрема епітетів і метафор, з метою дискредитації конкретної ідеї, людини, соціального явища тощо. Ярликування, яке завжди спирається на соціальні стереотипи, акцентує лише якусь одну ознаку об'єкта, у результаті чого виражена оцінка спотворюється — вона або спрощується, або гіперболізується. Наприклад:

(6) *Rada Speaker Andriy Parubiy, former co-founder of the neo-Nazi Social-National Party of Ukraine* [3], — де ВО «Свобода» отримує клеймо неонацистської соціал-національної партії України.

Тактика **підміни понять** полягає у використанні семантичних механізмів, ґрунтованих на виборі прихованих пресупозицій [1, 50]. Це забезпечує певну гру в сутності, що й спотворює реальність. Наприклад:

(7) *Kiev is becoming more and more fearful of mass desertion, as the civil war in eastern Ukraine continues to drag on* [3], — де військове протистояння України і Росії на сході України названо громадянською війною.

Тактика **повтору** сприяє штучній пріоритизації того, що постійно циркулюється. Допмагаючи сконцентрувати увагу реципієнта (читача) на тому, що потрібно продуценту політичного медіатексту, вона сприяє закарбовуванню потрібної інформації у свідомість реципієнта. Тому повтор широко використовується як для створення, так і для впровадження у масову свідомість певних ідей і цінностей (що ілюструється *прикладами 8–10*, в яких йдеться про початок подій на сході України:

(8) *The Ukrainian government has been conducting a military operation in the country's eastern regions since April 2014* [3].

(9) *In April 2014, Kiev authorities launched a military operation against pro-independence militia in the eastern Ukrainian Donbass region* [3].

(10) *Kiev launched a special military operation in Ukraine's southeast in April 2014, after local residents refused to recognize the new Ukrainian authorities, which came to power as a result of a coup* [3].

Перлокутивний ефект повтору, забезпечений саме надлишковістю інформації, виявляється як емоційний вплив на реципієнта (читача), що також сприяє та забезпечує утримання його уваги. Наприклад:

(11) *Russian officials and political analysts have always welcomed any effort to end the fighting*

in eastern Ukraine, which not only borders Russia, but speaks Russian and has a significant ethnic Russian population [3], — де повторюваність слова *Russian* призначена для забезпечення позитивно-емоційного сприйняття політики Росії щодо східної України.

Асоціативність людського мислення, сприяючи його упорядкованості, забезпечує і швидке встановлення нових зв'язків, зокрема між різними словами та поняттями. Втручання у формування таких зв'язків здатне спрямовувати мислення у потрібному напрямку. Тому систематичний повтор одних і тих самих слів у супроводі цілеспрямовано дібраних інших слів або у певних контекстах створює міцні асоціативні зв'язки між тим, що раніше не асоціювалося [5, 138], що спостерігаємо у (*прикладі 12*) і (*прикладі 13*).

(12) *Western policy toward the conflict in eastern Ukraine is becoming unpredictable and chaotic* [3], — де ланцюжок слів *West-conflict-Ukraine-unpredictable-chaotic* створює негативні асоціації, пов'язані з Україною.

(13) *<...> to meet with the leadership of the armed formations in Donetsk and Luhansk* [3], — де ланцюжок слів *leadership-armed formations-Donetsk-Luhansk* створює позитивні асоціації, пов'язані з Донецьком і Луганськом.

Тактика **позиціонування окремої точки зору як загальноновизнаної** спрямована на створення враження об'єктивності. Вона виявляється як подання інформації у вигляді результатів опитування чи як офіційні статистичні дані. Наприклад:

(14) *“She added that a person who knows how to compare the facts simply cannot come to a conclusion that will differ from the one announced by Russian experts and witnesses* [3], — де всі ті, хто не поділяє офіційну позицію Росії, вважаються людьми, нездатними зважати на факти.

Маніпулятивний вплив на реципієнта повідомлення (читача) здійснюється і за допомогою тактики **гру на почуттях**, яка апелює до емоційної пам'яті та почуттів читача. Заміщуючи аргументацію чи фактуальну інформацію вживанням оцінної та оцінно-експресивної лексики, продуцент політичного медіатексту дестабілізує емоційну сферу реципієнта (як у (*прикладі 15*) і (*прикладі 16*)).

(15) *<...> heard a conversation in which was unequivocally confirmed that the plane was shot down by “quite different people”* [3], — де вживання прислівника *unequivocally* сприяє закарбовуванню у свідомість реципієнта істинності й беззаперечності того, що не російські військові, а *quite different people* збили малайзійський літак рейсу МН17.

(16) *“Law enforcement agencies in Ukraine deny the existence of these institutions. Nonetheless, I have received the relatives of these citizens who*

told me **credible information** that these people are **indeed** held in closed institutions that can be called prisons”, Moskalkova told RIA Novosti [3], — де до тексту опису таємних закладів обмеження волі, в яких, як стверджується, утримуються ув’язнені в Україні, включені дві парантези: *nonetheless*, яка вводить заперечення офіційної позиції України, та *indeed*, яка наголошує на достовірності наданої суб’єктивної інформації, акцентованої прикметником *credible (information)*.

«Обігруватися» може і модальність речення — як у бік її посилення, так й у бік її послаблення, що, відповідно, варіює категоричність вираженої думки. Послаблення категоричності забезпечується вживанням порівняльних конструкцій зі сполучниками подібності, ірреальності, непевності, припущення; дієслів зі значенням непевного відчуття і сприйняття (наприклад, *claims, seems to, is believed to, it seems*), слів ймовірності та можливості (наприклад, *allegedly, probably, possibly, may, maybe*) — (приклад 17) і (приклад 18), а посилення категоричності забезпечується вживанням таких прислівників і модальних слів, як *certainly, indeed, truly, unequivocally, apparently* тощо, які можуть вживатися і як парантеза, — (приклад 19) і (приклад 20).

(17) “Russian Foreign Ministry Human Rights Ombudsman Konstantin Dolgov estimated that several hundred Russian citizens **may** be detained in Ukraine’s secret prisons” [3], — де модальне дієслово *may*, послаблюючи категоричність висловленої думки, зменшує і відповідальність за неї продуцента тексту.

(18) “The report **claimed** that that the plane was **allegedly** downed by a 9M38 missile...” [3], — де дієслово *claim* імплікує можливість й інших варіантів, а прислівник *allegedly* ставить під сумнів істинність наданої інформації.

(19) “Given the increasingly hostile foreign relations environment that Russia finds itself in vis-à-vis the West there is **certainly** an urgency to test troop preparedness and communication” [3], — де прислівник *certainly* посилює категоричність вираженої думки щодо необхідності нагальної перевірки готовності війська РФ.

Маніпулятивною технологією є і застосування тактики **посилання на авторитети** — це можуть бути як знані люди з високим авторитетом, так і люди, які завжди викликають у реципієнта повідомлення (читача) негативну реакцію. Прикметно, що в обох випадках це люди, які зазвичай не мають прямого відношення до того, про що вони дають «експертну» оцінку. Тобто, суб’єктивна, заангажована оцінка певного факту чи події у країні або за її межами пропонується продуцентом політичного медіатексту як фахова, авторитетна думка. Наприклад:

(20) *New Ceasefire Regime in Donbass Generally Holding — Donetsk Republic* [3], — де самопрого-

лошена ДНР подається, як надійне та вагоме джерело інформації.

(21) *Crimea Urges EU to Consider Sanctions on Ukraine Over Alleged Terrorism Links* [3], — де самопроголошена влада Кримського півострова подається як надійна та активно діюча влада.

Зафіксована також і повна відсутність посилання на джерело інформації (що кваліфікується як *cipa пропаганда*), що повністю виключає можливість перевірки правдивості наданої інформації, як у (прикладі 22):

(22) “**Ukrainian political commentators** were even more unabashed in their criticisms, **one** suggesting that the Israeli president, standing before parliament, was simply “repeating a Soviet myth,” and **another** that Rivlin had had “watched too much Russian television” (Russia considers OUN and UPA to be radical organizations, and their activities have been banned in the country)” [3].

Тож будь-яка із проаналізованих маніпулятивних технік, застосована продуцентом політичного медіатексту, спотворює реальні факти і політичні події. Подаючи їх у потрібному світлі, вона забезпечує здійснення впливу на почуття, думки та оцінки реципієнта повідомлення (читача), що в кінцевому результаті змінює його свідомість.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, способи подання інформації, важливі для будь-якого дискурсу, у політичному медіадискурсі здатні слугувати меті віртуалізації дійсності шляхом надання конкретним фактам і подіям іншого значення. Приховане (маніпулятивне) спотворення дійсності уможливорює і забезпечує здійснення маніпулятивного впливу на суспільну свідомість задля формування або зміни світогляду. Маніпулятивні технології, застосовані продуцентом політичного медіатексту, реалізуються за допомогою комунікативних стратегій і тактик. Основними стратегіями постають позитивна самопрезентація і позиціонування ідеологічного опонента, які є опозитивними за своїм змістом. Їх утілювачами слугують різні маніпулятивні за змістом комунікативні тактики, типовими серед яких є навішування ярликів, підміна понять, повтор, позиціонування окремої точки зору як загальноновизнаної, гра на почуттях і посилання на авторитети. Застосування будь-якої маніпулятивної техніки виявляється як інтерпретація реальних фактів у потрібному для продуцента тексту світлі. Спотворення дійсності слугує меті впливу на суспільну свідомість, яка у такий спосіб певним чином формується чи змінюється.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в аналізі лінгвістичної площини об’єктивації політичного медіадискурсу, взаємопов’язаної як з прагматичною, так і з когнітивною його площинами.

ДЖЕРЕЛА

1. Блакар Р.М. Язык как инструмент социальной власти. Психология влияния : хрестоматия / сост. А.В. Морозов. СПб. : Питер, 2001. С. 42–66.
2. Бацевич Ф.С. Основы коммуникативной лингвистики : підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Політичні медіатексти за вересень 2016 року. URL : <https://sputniknews.com/>
4. Попов Р.А. Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації. URL : <http://www.academy.gov.ua/ej2/txts/pol-prav/05prapti.pdf>
5. Руда О.Г. Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій у сучасному українському політичному дискурсі : монографія. НАН України, Ін-т укр. мови. К., 2012. 232 с.

REFERENCES

1. Blakar, R. M. (2001). Yazyk kak instrument sotsialnoi vlasti [Language as Instrument of Social Power]. St. P.: Piter, pp. 42–46.
2. Batsevych, F. S. (2004). Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky [Basics of Communicative Linguistics]. K.: Akademiia, 344 p.
3. Political Media Texts (September 2016). <https://sputniknews.com/>
4. Popov, R. A. Politychny Dyskurs: problema politychnoi identyfikatsii [Political Discourse: the Problem of Theoretical Identification]. <http://www.academy.gov.ua/ej2/txts/pol-prav/05prapti.pdf>
5. Ruda, O. H. (2012). Movne pytannia yak ob'iekt manipulyatyvnykh stratehiy u suchasnomu politychnomy diskursi [Language Problem as Object of Manipulative Strategies in Contemporary Ukrainian Political Discourse]. K., 232 p.

Дата надходження статті до редакції: 21.09.2019 р.

Прийнято до друку: 14.10.2019 р.